

Л.М. Яцун, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
С.В. Селютін, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ФРАКТАЛЬНИХ СИСТЕМ

Стратегічне управління є складною системою, зміст якої розкривався вченими з урахуванням цілей, об'єктів, предметів та методів дослідження. Досліджуючи природу стратегічного управління у ресторанному господарстві, важливо врахувати певні погляди на особливості його застосування як системи та процесу.

По-перше, як будь-яке явище стратегічне управління носить дуальний характер, тому його слід розглядати як систему і як процес.

По-друге, потребує врахування тривалість життєвих циклів різних підсистем ресторанного господарства, від асортименту продукції, бізнес-процесів, що застосовуються, до підприємства в цілому. Життєві цикли є порівняно короткими, тому і стратегічне управління може здійснюватися у межах більш коротких термінів.

По-третє, з урахуванням зростаючої складності середовища доцільним є застосування фрактального підходу як найбільш адекватного та ефективного.

Специфіку стратегічного управління підприємств ресторанного господарства визначають особливості їх діяльності, які обумовлені наступними чинниками: складний характер формування попиту на ресторанну послугу; яскраво виражена сезонність коливання попиту; індивідуальний характер ресторанної послуги; неможливість збереження ресторанної послуги; обмежені терміни зберігання і реалізації ресторанної продукції; велика широта та/або глибина асортименту ресторанної продукції; взаємозамінність та неповторюваність у часі ресторанної продукції; велика питома вага ручної праці.

Проведений аналіз дефініцій дав можливість запропонувати власне трактування стратегічного управління підприємствами ресторанного господарства. Воно представляється авторами як діяльність, що має на меті забезпечення конкурентних переваг, стійкості та гнучкості підприємства у довгостроковій перспективі, за рахунок людського потенціалу з переважанням проактивного стилю управління, розробки та реалізації ефективних стратегій, що забезпечують не тільки реакцію, але й здатні впливати на зовнішнє середовище, заснованого на баченні майбутнього образу підприємства та на його динамічних організаційних можливостях до оновлення».

Наведене визначення дає можливість акцентувати увагу на основних особливостях стратегічного управління підприємств ресторанного господарства з урахуванням фрактального підходу:

- забезпечення конкурентних переваг, стійкості та гнучкості підприємства як соціально-економічної фрактальної системи;

- забезпечення швидкого реагування підприємства як макрофрактальної структури на зміни зовнішнього середовища, цілеспрямований вплив на нього, його зміна, створення умов для реалізації стратегії та досягнення цілей;

- підкріплення стратегічного плану дослідженнями, фактичними та прогнозними даними; прогнозування наслідків рішень, що приймаються, впливаючи на ситуацію відповідним розподілом ресурсів, встановленням ефективних зв'язків та формуванням стратегічної поведінки персоналу з переважанням проактивного стилю управління;

- розробка аналітичного інструментарію стратегічного управління (методів і моделей), що потребує підприємницького стилю поведінки топ-менеджерів задля передбачення майбутніх загроз, пошуку можливостей та інноваційних рішень відповідно до структури мезофрактала;

- використання розвинених систем стратегічного управління як поєднання інтуїції та мистецтва вищого керівництва вести підприємство до стратегічних цілей;

- формування стратегічного мислення працівників підприємства задля розуміння стратегії його розвитку як фрактальної системи за рахунок використання їх високого професіоналізму та творчості, що забезпечує зв'язок підприємства із зовнішнім середовищем і формує уявлення про підприємство як макрофрактальної структури у межах мезофрактала.

Ураховуючи особливості стратегічного управління та умови діяльності підприємств ресторанного господарства, вважаємо, що фрактальний підхід дає можливість для більш ефективного застосування стратегічного управління у ресторанному господарстві за рахунок зближення його з оперативним рівнем, використання високого професіоналізму та творчості і формування стратегічного мислення працівників підприємства.